

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Κείμενο 1

Απόσπασμα από συνέντευξη του συγγραφέα Κώστα Μουρσελά στο περιοδικό Γκρέκα, δημοσίευση στις 16.7.2017, προσπελάστηκε από: <https://www.lifo.gr/prosopa/apolies/o-kostas-mouyrselas-1932-2017>.

[...] Δεν μπορούσε να συντηρηθεί λόγω χρόνου και λόγω απόστασης η φίλια μας. Γενικά, πάντως, εμείς οι συγγραφείς βάζουμε στις φιλίες μας ένα όριο. Επιστρέφουμε πάντα κάποια στιγμή στον εαυτό μας, αλλιώς δεν μπορούμε να γράψουμε. Όσο δημιουργείς, αν δεν απομακρυνθείς από τη φθορά της καθημερινότητας, χάνουν οι ιστορίες σου, έχουν απώλειες. Βέβαια, ο θαυμασμός μου για τον Μανώλη ποτέ δεν λιγόστεψε, άσε που είναι και πιο δυνατός και από τη φίλια.

Ναι, ήταν σοφός. Αυτό φαίνεται και από το ότι δεν είχε σπουδάσει, δεν είχε τελειώσει ούτε το δημοτικό – αν και τα τελευταία χρόνια της ζωής του μου έλεγε πως είχε αρχίσει να πηγαίνει στο νυχτερινό γυμνάσιο. Μάλιστα, μου έλεγε ότι πάντα φρόντιζε να μένει στην ίδια τάξη, για να μη φύγει, να μην αποφοιτήσει ποτέ. «Δεν θέλω να φύγω» μου έλεγε, του άρεσε που πήγαινε στο γυμνάσιο.

Ο άνθρωπος δεν μπορεί να ζήσει χωρίς φίλους, γιατί είναι ανάγκη του. Η φίλια συμπληρώνει τη ζωή. Στη φίλια πρέπει να υπάρχει πάντοτε η εμπιστοσύνη, που είναι το κύριο χαρακτηριστικό της. Αν δεν υπάρχει εμπιστοσύνη, τότε δεν υπάρχει φίλια. Θέλω να σε εμπιστευόμαι, να σου ανοίγω την καρδιά και την ψυχή μου. Δεν θέλω να σε εκμεταλλεύομαι και να με εκμεταλλεύεσαι, γιατί υπάρχουν και αυτά στη φίλια. Ο Μανώλης, όπως και εγώ, δεν ήταν ποτέ έτσι, παρ' όλη την επιτυχία που γνώρισε το βιβλίο και η σειρά. Την αναγνωσιμότητα όμως που απέκτησε εκείνος, ποτέ του δεν προσπάθησε να την εκμεταλλευτεί. Ήταν απλός άνθρωπος και αυτό ήταν που με συγκινούσε τόσο πολύ. Πρέπει, λοιπόν, να υπάρχει εμπιστοσύνη στη φίλια, γιατί μόνο η εμπιστοσύνη δημιουργεί και ολοκληρώνει τις σχέσεις. Ξέρεις, η φίλια δεν προέρχεται από τα ένστικτά μας, όπως ο έρωτας. Η φίλια είναι κατά κάποιον τρόπο περισσότερο γέννημα του πολιτισμού, της ανάγκης επικοινωνίας και επαφής των ανθρώπων. Λέω πως είναι εφεύρεσή τους.

Κείμενο 2

[Η φίλια]

Αποσπασματική απόδοση άρθρου της Ναθαναηλίδου Φανής, πηγή: *psychological notions. blogspot. gr*.

Ένα μεγάλο και πολύ σημαντικό μέρος της ζωής μας είναι οι φίλοι. Παντελώς άγνωστοι άνθρωποι μεταξύ τους, χωρίς παρελθόν, χωρίς συγγένεια συναντιούνται και αποκτούν ισχυρούς δεσμούς φιλίας. Αλήθεια, τί είναι η φιλία; Θαρρώ πως ο κάθε ένας μας αποδίδει διαφορετικά νοήματα στην έννοια γεγονός που δείχνει την πολυδιάστατη και σύνθετη όψη που έχει και κατ' επέκταση την τρομερή αξία της. Λέω τρομερή διότι αν το σκεφτεί κανείς είναι όντως τρομερό δύο άγνωστοι να συναντηθούν και να παλεύουν να μάθουν ο ένας τον άλλον αλληλεπιδρώντας σε διάφορους τομείς. Θέλει κότσια και μαγκιά να δημιουργήσεις μια αληθινή φιλία. Θέλει θάρρος και θράσος για να φτάσεις να γνωρίσεις έναν άνθρωπο και μέσα από αυτόν να αντικρίσεις όψεις του εαυτού σου. Λέω τρομερή διότι ακόμη και όταν βρεις έναν άνθρωπο και συνάψεις φιλική σχέση μαζί του είναι δύσκολο να διατηρήσεις αυτή την σχέση αναλλοίωτη· ως γνωστόν ο χρόνος φθείρει τα συναισθήματα. [...]

Θαρρώ πως στις μέρες μας είναι σπάνια η αυθεντική φιλία. Όχι πως είναι δύσκολο να πλάσεις μια υγιή σχέση με ισχυρά θεμέλια. Αντιθέτως είναι δύσκολο να βρεις έναν άνθρωπο πρόθυμο να κάνει πίσω τον εγωισμό του, να ακούσει τι έχεις να πεις, να καταλάβει, να ρισκάρει για σένα, να σου δείξει με έργα τι νιώθει, να σου σταθεί στα δύσκολα, να νιώθει πλήρης παρά την ασυμφωνία χαρακτήρων σας, να κατανοεί τον διαφορετικό τρόπο σκέψης και να σέβεται το είναι σου κτλ. Μπορώ να γράφω σελίδες για το τι είναι δύσκολο να κάνει ένας άνθρωπος, αλλά δε θα το κάνω γιατί είναι λίγο τρομακτικό έτσι. Και η αλήθεια είναι ότι όσο τρομακτικό κι αν είναι, όταν βρεις τον κατάλληλο άνθρωπο όλα γίνονται απλά και εύκολα. Αρκεί να είσαι πρόθυμος να γνωρίσεις το καινούριο και το διαφορετικό χωρίς να κριτικάρεις ή να σνομπάρεις. Για να είσαι πρόθυμος λοιπόν να κάνεις μια γνωριμία, οφείλεις πρώτα να είσαι φίλος με τον εαυτό σου. Μόνον έτσι οι πιθανότητες δημιουργίας μια ισχυρής φιλίας θα αυξηθούν δραματικά. Επομένως, για να είναι μια φιλία αληθινή και να αντέξει στο χρόνο, χρειάζεται γερές βάσεις και ανιδιοτελή κίνητρα. Η διαδικασία αυτή έχει μεγάλη χρονική διάρκεια μέχρι να φτάσει κανείς στο επιθυμητό αποτέλεσμα, γι' αυτό πρέπει να διέπεται από υπομονή, μεθοδικότητα και αργά-σταθερά βήματα. [...]

Κείμενο 3

«Περί Ιακώβου και αγάπης»

Απόσπασμα από διήγημα του Χρήστου Οικονόμου (γεν. 1970), που δημοσιεύθηκε στο Κοντέινερ της Ελευθεροτυπίας.

Τον πατέρα του Ιάκωβου τον φωνάζαμε Τσιφ γιατί ήταν φτυστός εκείνος ο Ινδιάνος που έπαιζε στη Φωλιά του Κούκου – δυο μέτρα άντρακλας, βαρύς κι ασήκωτος, με μαύρα γυαλιστερά μαλλιά που κατέβαιναν μέχρι την πλάτη. Τον είχαμε για θεό. Ψοφάγαμε να βρεθούμε κοντά του, να τον μυρίσουμε, να ξεπατικώσουμε το περπάτημά του, τη ματιά του, πώςμίλαγε, πώς έπινε, πώς άναβε και κάπνιζε το τσιγάρο. Θεό τον είχαμε. Και ζηλεύαμε τον Ιάκωβο επειδή οι δικοί μας πατεράδες δεν πιάνανε μπάζα μπροστά στον Τσιφ – ανθρωπάκια μια σταλιά, κίτρινα και σκεβρωμένα, με γυαλιστερές καράφλες. Κι αργότερα όμως, όταν η μάνα του Ιάκωβου την κοπάνησε μ' ένα φορτηγατζή απ' τη Δραπετσώνα κι ο Τσιφ πήρε την κάτω βόλτα κι άρχισε να πίνει μέρα-νύχτα και γέμιζε άσπρες τρίχες, εμείς πάλι για θεό τον είχαμε. [...]

Είναι καλοκαίρι του '87, Ιούλιος νομίζω. Αλλά μπορεί και να 'ναι φέτος το καλοκαίρι ή του χρόνου. Ο Τσιφ πίνει μπίρες στην ταράτσα με τους φίλους του. Μια φάρα όλοι – χτίστες, σιδεράδες, σοβατζήδες. Ο Ιάκωβος έχει αράξει σε μια γωνιά και τους ακούει που μιλάνε για κυβικά και μεροκάματα και κλέφτες εργολάβους. Βαριέται αλλά φοβάται να φύγει γιατί τώρα τελευταία ο Τσιφ χάνει τη ρέγουλα κι είναι ικανός να κατεβάσει ένα καφάσι Άμστελ στην καθισιά του.

Μπίρα στην μπίρα, κουβέντα στην κουβέντα, ο Τσιφ θυμάται τα παλιά, τότε που τραβιότανε με μια ζωντοχήρα γειτόνισσά του πέρα στ' Άσπρα Χώματα. Τις νύχτες πήγαινε σπίτι της πηδώντας από ταράτσα σε ταράτσα για να μην τον πάρουνε είδηση στη γειτονιά. Θα 'τανε λέει ίσαμε πέντε μέτρα μακριά η μια ταράτσα απ' την άλλη, όμως αυτός δεν καταλάβαινε Χριστό, έπαιρνε φόρα και πήδαγε – μια δυο τρεις ταράτσες στη σειρά. Οι φίλοι του γελάνε. Ποιος είσαι ρε Πετράν; Ο Σπάλντερμαν; Μας φλόμωσες στο παραμύθι μωραδερφέ μου. Με τα πολλά, βάζουνε στοίχημα ένα πεντακοσάριο, ξερωγώ, ότι ο Τσιφ όχι πέντε αλλά ούτε ένα μέτρο δεν μπορεί να πηδήξει. Ο Ιάκωβος κάτι πάει να πει αλλά ο Τσιφ του κάνει νόημα να κάτσει στ' αβγά του. Σηκώνεται και πάει στη μέση της ταράτσας και φτύνει τα χέρια του και τινάζει τα μακριά σταχτιά μαλλιά του και φωνάζει έι-ο έι-ο και παίρνει φόρα και πηδάει στον αέρα πάνω απ' το σοκάκι και φτάνει με λυγισμένα γόνατα στη διπλανή ταράτσα. Ύστερα ξαναπαίρνει φόρα, πηδάει, και προσγειώνεται ξανά με τα γόνατα λυγισμένα. Οι άλλοι μένουν με το στόμα ανοιχτό. Ο Τσιφ χαλαρός ανοίγει μια μπίρα με τον αναπτήρα, πίνει, κι ύστερα παίρνει τα λεφτά και γυρνάει στον Ιάκωβο.

Έλα δω παιδί μου. Πες φχαριστώ στους κυρίους και τράβα βάλτα στο χρηματοκιβώτιο.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο(μονάδες 15)

Να αναφερθείς στα χαρακτηριστικά της αληθινής φιλίας σύμφωνα με το Κείμενο 2 (50-60 λέξεις).

Μονάδες15

Ερώτημα 2^ο(μονάδες 10)

Ο σκοπός για τον οποίο συντάχτηκε το Κείμενο 2 είναι να πληροφορήσει για το περιεχόμενο της φιλίας. Να τεκμηριώσεις αυτή την παρατήρηση εντοπίζοντας δύο γλωσσικές επιλογές (μονάδες 4) και εξηγώντας με συντομία πώς ικανοποιούν τον παραπάνω σκοπό (μονάδες 6).

Μονάδες10

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

α. Πώς αντιλαμβάνεσαι τη χρήση του α' και β' ενικού και προσώπου στη φράση του Κειμένου 1 «Θέλω να σε εμπιστεύομαι, να σου ανοίγω την καρδιά και την ψυχή μου. Δεν θέλω να σε εκμεταλλεύομαι και να με εκμεταλλεύεσαι, γιατί υπάρχουν και αυτά στη φιλία.». Πώς πετυχαίνει να μεταδώσει τη στάση του απέναντι στο θέμα της φιλίας.(μονάδες 5).

β. Να εντοπίσεις τρία (3) στοιχεία προφορικότητας στη χρήση της γλώσσας του Κειμένου 1 (μονάδες 3) και να δείξεις ποιος είναι ο ρόλος τους στη διαμόρφωση του ύφους του λόγου (μονάδες 2).

Μονάδες10

ΘΕΜΑ 3(μονάδες 15)

Να ερμηνεύσεις την συμπεριφορά του πρωταγωνιστή της αφήγησης στο Κείμενο 3 με βάση σχετικά στοιχεία που δίνονται. Θα αποτελούσε και για εσένα πρότυπο, όπως αναφέρεται σχετικά στην αρχή της αφήγησης; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15